

**Børnerådets foretræde for Folketingets retsudvalg.
Torsdag den 9. december 2004**

Formand for Børnerådet, Klaus Wilmann's talepapir.

Foretrædet er begæret i anledning af retsudvalgets behandling af B 3: Forslag til folketingsbeslutning om en børneombudsmand.

Børnerådet har til udvalgets orientering tidligere indsendt to bilag:

- Notat om børns klagemuligheder af 15. oktober 2003
- Forslag om etablering af "Børnerådets Børneinfo" af 28. september 2004

Børnerådet har længe diskuteret rådets funktion og opgaver i fremtiden, og har ved flere lejligheder fremsat forslag til styrkelse af rådets myndighed i forhold til overvågning af børn og unges rettigheder og vilkår. Folketinget har tidligere drøftet Børnerådets arbejde. I behandlingen af B 21, 7. november 2003 og senest i forbindelse med behandlingen af B 3 den 28. november 2004.

I det følgende fremhæves Børnerådets synspunkter i stikordsform.

1. Børns klager

At tage stilling til et børneombud, flere forpligtelser til Folketingets ombudsmand, eller et udvidet mandat for Børnerådet, kræver en stillingtagen til hvorledes samfundet skal håndtere klager fra børn.

Principielt kan alle børn klage. F.eks. til ombudsmanden.

I praksis sætter lovgivning grænser for børns ret til at udøve deres partsbeføjelser. Forældrene handler på børnenes vegne, med mindre andet er fastsat ved lov.

Det indebærer at en udvidelse af børns klageret, skal indskrives i relevant særlovgivning.

I dag forskellige aldersgrænser for udøvelse af partsbeføjelser i forskellige love, Eksempler:

- Lov om patientrettigheder – ret til at modsætte sig behandling 15 år
- Servicelov (kommende) – ret til at klage over anbringelsessted fra 12 år
- Folkeskolelov – formodentlig har alene forældremyndighedsindehaveren klageret
- Lov om forældremyndighed og skilsmisse – børn ingen klageadgang om samværsaftaler

Har børn behov eller interesse i at klage?

Børn og forældre har ikke altid samme interesser, gælder f.eks.:

- Børn der ikke bor sammen med forældrene (p.gr.a. problemer i familien)
- Forældre der ikke i praksis varetager forældreskabet (uanset at familien bor sammen)
- Når der opstår reelle tvister ml. børn og forældre (samværstvister) f.eks. adskillelse fra søskende
- Når børn oplever krænkelser fra forældre og eller stedforældre

Hvilke typer af sager vil være interessante for børn og unge

- Klager over afgørelser
- Klager over magtanvendelse
- Klager over vilkår

Eksempler:

- Børn under 15 år gives ret til klage over udsmidning fra skolen
- Børn bør have ret til at klage over en lærers mobning eller chikane
- Børn bør have ret til at klage over uhumske skolelokaler, toiletter mm.
- Børn under 15 år ret til at klage over at de ikke bliver spurgt i.f.m. § 38 undersøgelse
- Børn u. 15 år gives ret til at klage over hjemtagelse
- Børn med handicap, bør gives klageret i.f.t kommunalt valg af hjælpemiddel
- Lige ret for privatskolebørn

Hvilken adgang har børn til at varetage eventuelle partsbeføjelser

- Kender børn klageadgang i forskellige regler
- Ved de hvor man klager og hvordan

2. Børnerådets overvejelser om nye muligheder

Børnerådets finder ikke behov for etablering af ny institution. Finder at varetagelse af funktioner i tilknytning til en styrket klageadgang for børn kan varetages af eksisterende institutioner.

De største problemer for børn med klagebehov:

Manglende viden om klagerettigheder og manglende viden om klageinstitutioner, samt

klageinstitutioners usynlighed og utilgængelighed for børn

- *Forslag om Børnerådets "Børneinfo"*

Mange børn og unge kender ikke deres rettigheder og muligheder for at fremsætte klager.

Der eksisterer ikke materiale, foldere mv. som orienterer børn og unge om deres rettigheder.

Derfor tilfældigt hvilke sager der modtages.

- Ombudsmanden modtager ganske få sager fra børn.
- Sociale nævn modtager ganske få sager fra børn
- Ankestyrelsen tilsvarende

Man kan forestille sig en model som skaber klarhed over børns adgang til at klage, og som orienterer børn og unge om deres muligheder.

Og som udvider Børnerådets mandat til også at kunne modtage individuelle henvendelser. Ikke med det formål at foretage sagsbehandling eller afgive beretning om konkrete forhold, men som rådgiver for børn og unge. (Børnerådets Børneinfo.)

- Information om børns rettigheder i almindelighed
- Information som svar på mere personlige henvendelser
- Rådgivning om adgang til at spørge eller klage over afgørelser eller andet
- Hjælp til at komme videre i systemet

Anbefaler tillige udarbejdelse af en generel klagevejledning, således som tidligere Socialminister Henriette Kjær har foreslået i brev til retsudvalget af 2.marts 2004.

- *Aktindsigt*

En væsentlig forskel på Børnerådet og det norske børneombud, handler om adgangen til at søge information. Der står i den norske lovgivning om Barneombudet:

Paragraf 4 (adgang til institusjoner og opplysningsplikt m.v.).

"Ombudet skal ha fri adgang til alle offentlige og private institusjoner for barn.

Offentlige myndigheter, og offentlige og private institusjoner for barn skal uten hinder av taushetsplikt gi Ombudet de opplysninger som trengs for å utføre Ombudets oppgaver etter denne lov. Opplysninger som trengs for å utføre Ombudets oppgave etter paragraf 3, annet ledd, bokstav b, kan, uten hinder av taushetsplikt, også kreves fra andre. Når det kan kreves opplysninger etter dette ledd, kan også protokoller og andre dokumenter kreves fremlagt.

Reglene i tvistemålslovens paragraf 204 nr. 1 og paragrafene 205.209 får tilsvarende anvendelse for Ombudets rett til å kreve opplysninger. Tvist om anvendelsen av disse reglene kan bringes inn for herreds- eller byretten, som avgjør spørsmålet ved kjennelse.”

Det kunne styrke den generelle overvåging af børns rettigheder, herunder også beskyttelsen af det enkelte barn, hvis Børnerådets fik en tilsvarende aktindsigt.